

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănașana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chisețiana, Codreana, Coarlu (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coryneana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișorul, Hațegana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Riușreana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săs.), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercățiana, Sylvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Târnavăana, Tibleșana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgheana, Zorile.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:

CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Progres anevoios în cele economice.

Dându-ne bine seama de situația noastră prezentă, în asemănare cu aceea în care ne aflăm înainte cu câteva decenii, putem constata, și în cele economice, un progres vădit.

La sate, aproape pretutindeni, se văd semne de progres. Pământul se cultivă tot mai bine, din deceniu în deceniu și din an în an. Pluguri, grape și mașini de sămănat și treerat, cum și alte mașini și unelte agricole nu mai sunt raritate în nici unul din satele noastre.

Și precum în agricultura proprie, totașa se poate observa un progres și în cultura vitelor și altor animale domestice. Tărgurile, dacă și nu sunt pline de animale de rasă mai nobilă, apoi totuși animale de acest fel sunt multe și abia se mai găsesc sate unde să nu se fi făcut un început de progres în această direcție.

De altă parte nu s'ar putea susține, că alți rami ai agriculturii ar fi neglijați. Doar viile, pustiite de filoxeră, încetul cu încetul se replantează; iar câmpurile tot mai mult încep a fi supuse unei culturi treptat mai sistematice și raționale, dându-se loc culturii plantelor de nutreț, ca lăptăna, trifoiul, napii ș. a.

Nici cultura grădinilor, așa de neglijată odinioară, nu mai prezintă astăzi o stare așa dezolată ca în trecut. Oamenii încep a se pătrunde din zi în zi tot mai mult și de folosul grădinilor dându-le tot mai multă atențiune. În unele regiuni grădinile de pomi ale țăranilor noștri sunt cultivate cu multă îngrijire și pricepere, aducând vădite foloase. Totașa și grădinile de legume sunt cultivate tot cu mai multă stăruință, mai ales în apropierea orașelor, mai mari și în locuri mai depărtate de orașe.

Paralel cu înaintarea agriculturii și a ramilor laterali ai acesteia progresează, deși nu pretutindeni la fel, și industria de casă a țărâncei noastre.

Astăzi fiii țăranului nostru nu mai rămân ca odinioară toți în sate la plugărie, ei necesitățile multiple ale vieții și împrejurările schimbate îi împinge la orașe, dedicându-se diferitelor meserii și comerțului și, odată pregătiți pentru aceste îndeletniciri, ei se așează parte în orașe, parte în sate, muncind în branșa pentru care s'au calificat și astfel asigurându-și traiul prin muncă cinstită și fiind, în același timp, de un nepretuit folos și pentru neamul căruia aparțin.

Vorbind de acest progres în direcție economică, ni-se impune întrebarea: cum se face acest progres, ce factori îl provoacă și promovează? Nu s'ar putea găsi căi și mijloace pentruca acest progres, nu numai să se accelereze, dar el să devină mai temeinic și mai sistematic?

Deși salturi în natură nu se dau și deși progresul real la toate popoarele și în toate direcțiunile s'a făcut și se face numai cu încetul, totuși trebuie să recunoaștem, că la noi, îndeosebi, progresul în direcție economică, se face foarte anevoie și cu multe lacune.

Ce e drept Statul își are partea sa nediscutabilă de merit în ce privește progresul în direcție economică.

El, prin mijloacele nepuizabile de cari dispune, este cel mai de seamă inițiator, povățuitor și promotor al tuturor chestiunilor de progres economic.

El își are create tot felul de organe și instituții, prin cari promovează progresul economic.

Școalele agricole, începând dela Academii agricole până la școalele inferioare de această categorie, Academia veterinară, școalele de vierit, de grădinărit

etc., toate sunt menite să răspândească progresul economic în țară și ele au și contribuit și vor contribui tot mai mult la realizarea acestui progres.

De altă parte cursurile sistematice și prelegerile, ce se aranjează, în tot cuprinsul țării, din partea statului răspândesc, și ele, în mod considerabil progresul economic. Totașă și foile și peste tot publicațiunile economice.

De importanță sunt experimentările, ce se fac în interesul progresului economic, pe o scară întinsă, în direcția îmbunătățirii și răspândirii soiurilor nobile de cai, vite și alte animale domestice. Mai departe experimentările pentru nobilitarea semințelor de tot felul, cum și nobilitarea și sporirea viței de vie și a pomilor, — toate aceste înlesnesc răspândirea progresului economic în direcție sănătoasă și contribuie, în grad mare, la sporirea avuției naționale și a bunăstării cetățenilor.

De deosebită importanță este calificarea învățătorimei, prin cursuri economice, la cari ea participă, cu ajutorul statului, putând astfel să conducă cu pricepere învățământul și practica economică în școală, în grădina școlii, în stupărie, în cultura vermicilor de mătasă și peste tot să poată fi povățuitoare pricepută în cele economice pentru populațiunea comunei unde își îndeplinește activitatea.

Și precum Statul inițiază, conduce și controlează, prin anumite organe ale sale, atâtea lucrări pentru promovarea agriculturii în țară, totașă lucrează și pentru promovarea meseriilor, comerțului și finanțelor.

Orice om, introdus cât de cât în tainele organismului de Stat, credem, nu are trebuință de multe explicări pentru a se dumeri asupra adevărului aici enunțat. De aceea nici nu insistăm mai pe larg asupra lui.

*

Pecând însă Statul lucrează cu toate mijloacele de cari dispune pentru promovarea chestiunilor economice de tot felul, nici societatea nu stă cu mâinile în sân, 'ci și dansa își ia partea ce-i revine în lucrarea cea mare de progres.

La Maghiari, b. o., ca să nu mergem mai departe, găsim societatea participând în anumite direcții pentru progresul poporului maghiar. La ei vedem diferite asociațiuni, comune și chiar privați înființând școale agricole, pepiniere de viță, de pomi ș. a. Dar, mai ales, vedem la poporul maghiar o organizare economică din zi în zi mai dezvoltată, săvârșită cu concursul societății. Mii de bănci și însoțiri de credit, mii de însoțiri comerciale, de producțiune și valorizare funcționează în satele și orașele lor, sporind avuția națională și bunăstarea singuraticilor de pretutindeni.

Ceeace vedem, că se petrece la Maghiari, vedem în aceeaș măsură, dacă nu și mai potențat, întâmplându-se la conlocuitorii noștri Sași. O reuniune mare agricolă, cu filiale în toate cercurile pretoriale, leagă cu legături strânse pe toți agricultorii Sași. Lor nu le

lipsească nici școalele agronomice proprii, în cari fiii de țărani au fericitul prilej de a învăța cunoștințele și practica agricolă în limba lor proprie și cu deosebită considerație la împrejurările economice ale poporului săsesc. O ceată de învățători ambulanti, cualificați după anumite specialități, cutreeră satele săsești îmbrăștiind cu mână largă și cu pricepere feluritele cunoștințe agricole și făcând experimentări practice pe terenul agriculturii în toate comunele.

De altă parte vedem la ei o organizație aproape ideală, precum pe alte terene, așa și pe terenul economic-financiar. Doar aproape nu se găsește o comună săsească, în care să nu se fi alcătuit o însoțire, fie de credit, fie comercială, ori de producțiune sau de valorizare.

În felul acesta, la Sași, progresul în direcție economică, s'ar putea zice, cu tot dreptul, nu numai merge înainte, ci sbôară.

*

Și pecând astfel se întâmplă la Maghiari și la Sași, la noi întâlnim stări de lucruri mult mai puțin consolidate și o organizație șubredă. Progresul este anevoios, ca în toate așa și în cele economice.

Îmbunătățirile ce se fac la noi în domeniul agriculturii și a tuturor ramilor ei laterali pornesc mai rar din o inițiativă a noastră, din o organizație proprie cu scopul de a introduce reforme, de a accelera progresul prin mijloace perfecționate și prin metode îmbrățișate de cătră popoare mai înaintate și cu o cultură temeinică. Dar n'am imitat nici măcar Statul nostru în acțiunile inițiate și îmbrățișate de el.

Popor eminentamente agricol nu avem nici măcar o școală agricolă inferioară proprie, nu putem țineă măcar 4—5 buni conferențieri agricoli specialiști, cari să cutreere, rând pe rând, toate satele propovăduind cunoștințele din toți ramii agriculturii: lucrarea pământului, creșterea vitelor, cultura pomilor, a legumelor, a stupilor, a vermicilor de mătasă ș. a., să arăte tot ce se poate și în practică și astfel introducând, și la noi, îmbunătățirile descoperite de știință în scopul lucrării mai raționale a pământului, a introducerii plantelor de nutreț artificial și a mașinilor de tot felul, a îngrijirii sistematice și întrebunătățirii în mod rațional a gunoiiului, cum și a îngrășemintelor artificiale etc.

În lipsa de școale agricole proprii și în lipsa de conferențieri agricoli, pe lângă tot concursul Statului și al comitatelor, încât acestea au și o organizație pentru promovarea economiei, progresul nostru este foarte anevoios.

Iar când te gândești, că ne lipsesc și reuniunile și cercurile agricole, cari bine conduse pot să întreprindă progresul, nu e mirare, că nu înaintăm în rând cu celelalte popoare conlocuitoare și că mergem mai mult pe dibuite în toate.

Și precum se prezintă situația în privința agriculturii, tot așa de nefavorabil se prezintă și în privința meseriilor, industriei și comerțului. Lipsiți și pe aceste

terene aproape cu totul de factorii noștri de progres, acesta se face și în aceste direcții cu anevoe și rămâne plin de lacune.

Un singur mijloc mai efectiv ne rămâne pentru îndreptarea răului, semnalat și cu această ocazie, anume: organizarea noastră, prin tot felul de însoțiri economice în sate și orașe.

Poate războiul de față va avea darul de a ne trezi și pe noi din amorțeală, pornind să ne organizăm și să ne concentrăm forțele de cari dispunem, pentruca să accelerăm progresul, care până aci s'a făcut cu multă zăbavă și cu multe lacune spre paguba intereselor de viață ale poporului nostru.

Centrala institutelor de bani.

În ședința dela 30 Noemvrie a. c. ministrul de finanțe Teleszky a prezentat parlamentului proiectul său privitor la înființarea Centralei institutelor de bani conținând prospectul de fondare și proiectul de statut.

În proiectul de statut, guvernul, onorând dorințele, ce i-au fost comunicate din partea cercurilor interesate, între cari și din partea «Solidarității» noastre, a admis unele modificări, pentru noi destul de favorabile.

Modificările se referă la §§ 6, 7 și 17, introducându-se și un nou capitol VIII, care tractează despre reprezentanța din Croația și Slavonia a Centralei, cărei reprezentanțe s'au rezervat anumite prerogative.

Paragraful 6 s'a modificat într'acolo că Centrala poate acorda credit numai institutelor de bani; pe seama membrilor sei poate mijloci numai cumpărarea-vânzarea de hârtii de valoare pupilare; cu mijlocirea de afaceri de bursă Centrala nu se ocupă în mod profesional.

La §-ul 7 s'a adaus următoarea dispoziție: Ca organe de revizuire funcționează revizorii angajați anume spre acest scop din partea Centralei sau funcționarii superiori ai acesteia, cărora la începerea funcției lor este a li-se impune absolută discreție față de a treia persoană. Ca revizori pot fi aplicați, excepțional, și organele de revizuire (revizorii) așezămintelor de control în ființă și în funcțiune în țară la 1 Ianuarie 1915. În mod provizor Centrala poate încredința astorfel de așezăminte controlul asupra acelor membrii a lor, cari la 1 Ianuarie 1915 au aparținut deja acelor organizații. Rapoartele revizorilor pot fi prezentate — cu excepția cazurilor provăzute în § 5, punctele 1 și 2 — numai prezidentului, directorului executiv și funcționarului suprem competent al Centralei și nu pot fi prezentate nici chiar direcțiunii Centralei.

Conform textului nou, modificat al §-lui 17: Membrii pot repăși din legăturile Centralei, la finele ori și cărui an de afaceri — pe lângă un anunț prealabil în scris de cel puțin un an.

Textul original al acestui §, precum se știe, făcea pendentă abdicerea, de invoirea prealabilă în scris a direcțiunii Centralei.

Proiectul Centralei va ajunge la dezbateri parlamentară pe la mijlocul unei curente. Pe durata debaterii acestui proiect va funcționa în permanență o comisiune specială delegată de «Asociația regnicolară a institutelor de bani» chemată a urmări cu atențiune mersul debaterilor și a introduce în proiect toate modificările, ce le va afla de lipsă și legitime din punctul de vedere al băncilor din provincie. Din comisiunea aceasta face parte și d-l *Ioan I. Lăpedatu*, secretarul «Solidarității».

Ordonanța guvernului în contra scumpirii articolelor de prima necesitate.

Guvernul a emis cu data de 23 Noemvrie a. c. o ordonanță de mult așteptată de publicul consument, privitoare la prevederea populațiunii cu articole de prima necesitate și la scumpirea abuzivă a acestor articole.

Dispozițiile principale ale ordonanței, apărută sub Nr. 4207/915 M. E. sunt următoarele:

Ministrul de interne sau cu autorizarea acestuia autoritățile administrative pot lua dispoziții pentru a asigura pe seama populațiunii articolele de prima necesitate, pe lângă prețuri echitabile.

Posesorii pot fi obligați la anunțarea rezervelor lor de astfel de articole de prima necesitate — într'un termen precluziv și autoritățile sunt îndreptățite a controla rezervele, magaziiile și registrele de afaceri ale celor obligați la anunțare (§§ 1—4).

În sensul §-lui 5 vânzătorii articolelor de prima necesitate sunt obligați a afișa în localul lor de afaceri lista de prețuri a articolelor specificate de ministrul de interne.

Autoritățile administrative pot obliga, afară de aceasta, pe vânzătorii să afișeze la un loc vizibil și ușor accesibil pentru cumpărători liste de prețuri a anumitor articole, aprobată de autorități. Prețurile nu pot fi mai mari decât cele maxinale sau în lipsa acestora nu pot să fie în prea mare disproporție față de prețurile de piață.

Vânzătorii sunt obligați a vinde articolele din chestiune cu prețurile afișate, fără nici un adaus sau vre-o condiție — contra bani gata.

Pentru anumite articole autoritățile administrative pot fixa maximul cantității, ce se poate vinde și pot introduce și legitimații speciale de cumpărare.

Autoritățile administrative pot fixa pentru vânzările în detalii a articolelor de prima necesitate și prețuri maxinale, cari sunt a se publica după obiceiul local (§ 6)

Pentru a asigura aprovizionarea populației cu articole de prima necesitate, autoritățile administrative sunt îndreptățite, conform § 7, a schimba dispo-

zițiile locale, referitor la durata târgurilor privitoare la cumpărările făcute pentru negoț etc.

Dacă în vre-un ținut oarecare populația nu este provăzută cu articole de prima necesitate în cantitate suficientă, atunci autoritățile administrative pot cere dela ministrul de interne autorizație ca comuna însași să-și acuire și pună în vânzare articolele necesare. Comuna se poate îngriji sau ea însași sau prin mijlocirea vre-unui întreprinsător (comerciant, institut, etc.) de acuirea și vânzarea rezervelor necesare pe seama populației (§ 8).

Pentru a asigura aprovizionarea neconturbată a populației cu articole de prima necesitate autoritățile administrative pot exclude dela mijlocire anumite persoane, cari pân' aci nu s'au ocupat în mod profesional cu vânzări de astfel de articole, sau pot face pendent dreptul de mijlocire dela autorizația prealabilă a autorităților. Pe cei cari s'au ocupat și până acum, în temeiul unei licențe industriale, cu vânzarea-cumpărarea de astfel de articole, autoritățile administrative îi pot obliga să-și poarte afacerile în modul prescripționat în ordonanța prezentă; iar pe cei cari nu se conformează îi pot opri de a pune în circulație articolele din chestiune (§ 9).

Ministrul de interne poate impune proprietarilor de întreprinderi, cari se ocupă cu fabricațiunea sau vânzarea de articole de prima necesitate, să-și continue întreprinderea — până la alte dispoziții (§ 10), iar § 11 autorizează autoritățile administrative să rechiziționeze, în caz de necesitate, dela producători, comercianți sau și dela oricine altul, aceea parte a articolelor de prima necesitate, care trece peste trebuințele lor casnice sau gospodărești. Pe maximal 15 zile articolele rechiziționate pot fi puse și sub sechestru la posesor (§ 11).

Prețul articolelor rechiziționate îl fixează autoritățile administrative de instanța primă, după ascultarea experților și ținând seamă de prețul de cumpărare și speșele de producățiune, precum și de bonitatea și utilitatea mărfii.

Prețul articolelor importate din străinătate este a se fixa ținând seamă de prețul de cumpărare plătit în străinătate pentru marfa din chestiune, precum și de cheltuielile de transport. Pentru astfel de mărfuri ministrul de interne, în conțelegere cu ceilalți miniștri interesați, poate fixa excepțional și prețuri mai mari decât cele maximale (§ 12).

Dreptul de proprietate asupra obiectelor rechiziționate de autorități, trece imediat asupra persoanei, în favorul căreia s'a efectuit rechiziționarea.

În contra prețurilor fixate de autorități se poate înainta recurs la ministrul de interne, în timp de 3 zile dela comunicarea decisului. În cazul acesta predarea mărfii se suspendează. Dacă însă autoritățile află că amânarea predării faptice a obiectelor până la fixarea prețului, primejduiește aprovizionarea populației, atunci pot ordona predarea imediată a articolelor, contra prețului fixat sau a unei cauțiuni (§ 13).

În sensul §-ului 14 autoritățile administrative pot obliga pe proprietarii articolelor de prima necesitate să pună în circulație (vânzare) aceea parte a rezervelor lor, care întrece trebuințele lor proprii, casnice sau gospodărești. În caz de necesitate pot proceda la rechiziționare în conformitate cu dispozițiile §§-lor 11 și 13.

Neobservarea dispozițiilor cuprinse în aceasta ordonanță se pedepsește cu arest până la 2 luni și amendă până la K 600 —

Ordonanța a intrat în vigoare în ziua publicării ei.

Impozitul după tantieme.

Lăsăm să urmeze, în cele următoare, trei sentințe mai noue ale *Judecătoriei administrative* referitoare la *impozitul după tantiemele membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiare*.

I.

Dacă tantiema membrilor comitetului de supraveghiare este fixată în o sumă, cumulativ, și nu pentru fiecare membru separat, atunci tantiema aceasta nu poate fi considerată drept o competență fixă și astfel nu cade sub impozitul de câștig classa IV, ci sub cel de classa III.

(Sentința Judecătoriei administrative de sub Nr. 8157/915 P.)

II.

Dacă este fixată numai suma cea mai mică a tantiemei, cuvenită membrilor direcțiunii, atunci aceasta tantiemă nu poate fi considerată drept o competență fixă și astfel nu cade sub impozitul de câștig classa IV, ci sub cel de classa III.

(Sentința Judecătoriei administrative de sub Nr. 13,848/915 P.)

III.

Dacă societatea pe acții nu fixează dinainte tantiemele membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiare pentru anul următor, atunci tantiemele acestea nu pot fi considerate drept competențe fixe și prin urmare nu cad sub impozitul de câștig classa IV, ci sub cel de classa III.

(Sentința Judecătoriei administrative de sub Nr. 13,344/915 P.)

Prețurile maximale pentru unsoarea de porc, slănină și carnea de porc.

Ordonanța guvernului privitoare la prețurile maximale ale *unsoarei, slăninei și cărnii de porc*, despre care am făcut amintire în numărul nostru ultim, a apărut cu data de 29 Noemvrie a. c. sub Nr. 4291/915 M. E.

În sensul acestei ordonanțe prețul maximal a unsoarei de porc (a unsoarei topite, a untului, a grăsimii de porc netopită), precum și a slăninei proaspete s'a fixat, *pro majă metrică, (100 Kilograme)* greutate curată, cum urmează:

Dela 16 Dec. 1915 până inclusiv 15 Ianuarie 1916

pentru unsoare de porc topită	K 7.—
„ untură și altfel de grăsimi de porc netopită	„ 6.60
pentru slănină proaspătă	„ 6.20

Dela 16 Ian. 1916 până inclusiv 15 Februarie 1916

pentru unsoare de porc topită	K 6.50
„ untură și altfel de grăsimi de porc netopită	„ 6.10
pentru slănină proaspătă	„ 5.90

Dela 16 Februarie 1916 până inclusiv 15 Martie a. c.

pentru unsoare de porc topită	K 6.—
„ untură și altfel de grăsimi de porc netopită	„ 6.50
pentru slănină proaspătă	„ 5.40

Dela 16 Martie 1916 încolo prețul maximal este:

pentru unsoare de porc topită	K 5.50
„ untură și altfel de grăsimi de porc netopită	„ 5.10
slănină proaspătă	„ 4.90

Prețul maximal a cărnei proaspete de porc, cu sau fără slănină, pro jumătate porc (cu cap și picioare) îl fixează autoritățile administrative, corăspunător prețurilor fundamentale de mai sus.

După aceleași norme fixează autoritățile administrative și prețul diferitelor soiuri de slănină (sărată, afumată, papricată sau altfel preparată) în circulația cu producenții, precum și prețul tuturor fabricatelor din carne de porc.

Prețurile maximale fixate de autorități pentru comerțul în detalii și pentru consumul direct sunt a se publica cel mai târziu până la 16 Decembrie a. c. în foile oficiale ale municipiilor resp. în comune și orașe după uzul local.

Vânzarea articolelor de consum amintite în ordonanța prezentă, cu prețuri mai urcate decât cele maximale fixate mai sus și ce se vor fixa din partea autorităților este oprită, și se va pedepsi cu arest până la 2 luni și amendă până la K 600.—.

Ordonanța a intrat în vigoare la 29 Noembrie.

În sensul unei a doua ordonanțe, emisă de guvern sub Nr. 4292/915 M. E., pentru transportul unsoarei de porc, a slăninei și a cărnii de porc, pe calea ferată, vapoare sau cu automobile se cer certificate speciale de transport, întocmai ca și pentru transportul grâului și a altor produse.

AFACERI DE DARE.

Scutirea de contribuție a paușalului de călătorie și a banilor de cvartir. Dacă paușalul de călătorie sau banii de cvartir nu sunt separați de salariu atunci nu se poate pretinde după ele scutire de dare.

(Judec. admin. sub Nr. 23,366/914).

CRONICĂ.

Retragerea din circulație a bancnotelor vechi à K 20.—. Bancnotele à K 20.—, purtând data de 2 Ianuarie 1907, mai circulează numai până la 31 Decembrie 1915.

După terminul acesta și până la 31 Decembrie 1916 bancnotele din chestiune se primesc drept plată numai la „Banca Austro-Ungară“.

Mari cumpărări de cereale în România. O delegație a comisiunilor de cumpărare germană—austro-ungară a căzut de acord cu comisiunea centrală pentru vânzarea și exportul cerealelor din România asupra vânzării a 50,000 de vagoane cereale, cu prețurile următoare:

Grâu cu 3,200 lei vagonul; Porumb, de calitate specială, cu 3,000 lei vagonul; Porumb ordinar cu 2,800 lei vagonul; Ovăs cu 2,700 lei vagonul; Orz cu 2,600 lei vagonul; Mazăre și fasole cu 4,000 lei vagonul.

Pentru exportarea acestor 50,000 de vagoane cereale comisiunea germano—astro-ungară va trimite în România, zilnic 360 de vagoane, cari vor intra în țară prin toate punctele de frontieră. Intreaga cantitate de cereale cumpărată, va avea să iasă din România în maximum trei luni de zile.

O rectificare. În numărul său dela 1 crt. „Pester Lloyd“ a adus știrea că noul președinte al „Asociației regnicolare a institutelor de bani“ („Pénzintézetek Országos Egyesülése“) *Lad. Lukács* ar fi prezentat ministrului de finanțe *Teleszky* un memoriu al băncilor românești din Ungaria prin care acestea ar fi anunțat atașarea lor la Centrala institutelor de bani.

Ținem a constata că în forma aceasta știrea nu corăspunde faptelor. În memoriul prezentat guvernului sunt numai precizate punctul de vedere și dezideratele băncilor noastre față de Centrala institutelor de bani, rămânând ca asupra atașării sau neatașării băncilor române la noua Centrală să se hotărască ulterior.

Monete divizionare din fier. După exemplul Germaniei s'a hotărât și la noi baterea de monete à 20 fileri din fier.

BIBLIOGRAFIE.

„Anuarul băncilor române“ pe anul 1916.

— Anul XVII. Redactor: **Constantin Popp.** —

(Sibiu: Tipogr. arhidiecezană, 1915. Preț K 4.30 incl. porto).

Cunoscutul șematism al institutelor de bani, însoțirilor și altor întreprinderi românești din Ardeal și Ungaria a apărut în zilele acestea, în formatul obișnuit și în extensiune de 18 coale tipar.

În partea calendaristică, acest Anuar, conține ca și în anii trecuți număroase îndrumări și notițe

de interes și folos pentru cercurile băncilor ca și pentru ori și cine:

Mărimea normală a bancnotelor. Terminul ultim pentru răscumpărarea și retragerea din circulație a bancnotelor Băncii Austro-Ungare; Timbrele de documente în circulație; Chei pentru calcularea intereselor; Competințe de timbru, ce obvin mai adeseori în practica băncilor; Competința de timbru a regiștelor, Scala de timbre; Tarifa telegramelor și postală și Monetele diferitelor state.

Sematismul însuși conține pe 15 coale (245 pag.) datele privitoare la 147 de institute de bani, societăți pe acții, dela «Solidaritatea» și «Banca generală de asigurare», dela 69 de însoțiri de credit și dela 13 societăți comerciale, însoțiri de consum și alte întreprinderi românești, indicând la fiecare: firma în toate limbile împroutocolate, sediul (comitatul), Nr. telefonului, calitatea de membru la «Solidaritatea», anul fondării, capitalul social, prețul acțiilor, dividenda pe ultimii 3 ani, termenul de prescripțiune a cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei și foile oficiale ale societății, Mai departe: numele membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și al funcționarilor, bilanțul și contul profit și pierdere pe anul 1914, distribuirea profitului net și al cotei de binefacere.

Un capitol special cuprinde asocierea băncilor noastre «Solidaritatea», arătând scopurile și menirea acestei însoțiri, în ordine alfabetică pe membrii ei, condițiile de primire, numele membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și al revizorilor experți ai însoțirii; în fine bilanțul ei pe 1914.

După o tabelă a «Dividendei băncilor române pe 1914» urmează două sumare; unul după sedii,

arătând în cari orașe și comune, ce întreprinderi românești sunt și altul, alfabetic, cuprinsând toate întreprinderile din șematism.

Prețul «Anuarului» pe anul 1916 legat în pânză este K 4.30, inclusiv porto și se poate comandă la Administrația «Revistei Economice» în Sibiu — Nagyszeben.

SUMAR.

Progres anevoios în cele economice. — Centrala institutelor de bani. — Ordonanța guvernului în contra scumpirii articolelor de prima necesitate. — Impozitul după tantieme. — Prețurile maxime pentru unsoarea de porc, slănină și carnea de porc. — *Afaceri de dare*: Scutirea de contribuție a pașalului de călătorie și a banilor de cvartir. — *Cronică*: Retragerea din circulațiune a bancnotelor vechi à K 20—, Mari cumpărări de cereale în România, O rectificare, Monete divizionare din fer. — *Bibliografie*.

„SĂTMĂREANA“,
institut de credit și economii societate pe acții, Seini.

ANUNȚ.

Se caută — pentru complinirea postului de *cassar* pe durata războiului — o persoană destoinică. Locuință: o chilie în edificiul institutului, cu luminat și încălzit stă la dispoziție. Reflectanții să-și comunice condițiunile de salar. Postul se poate ocupa imediat. Preferiți reflectanții cu studii comerciale.

(2—2)

Direcțiunea.

„AGRICOLA“

societate economică pe acții, Hunedoara. gazdasági részvénytársaság Vajdahunyad.

Convocare.

Domnii acționari ai societății pe acții „Agricola“ din Hunedoara - Vajdahunyad, sunt poftiți să ia parte, conform rânduielilor din statute, la

Adunarea generală extraordinară,

care se va țineă *Duminecă, în 12 Decembrie st. n. 1915* la orele 2 după amiază, în localitățile societății din Hunedoara, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Prezentarea concluzului direcțiunii referitor la amovarea fostului director executiv.
2. Eventual, alegerea noului director executiv, în conformitate cu § 31 din statute.

Din ședința direcțiunii ținută la 30 Noembrie 1915.

Direcțiunea.

Meghívó.

A vajdahunyadi „Agricola“ gazdasági részvénytársaság t. részvényesei ezennel, az alapszabályok értelmében, meghívotnak a *Vasárnap 1915. évi december hó 12-én* délután 2 orakor, az intézet helységében megtartando

rendkívüli közgyűlésre.

Tárgysorozat:

1. Bemutatása az intézet volt igazgatójának elmozdítása ügyében hozott igazgatósági határozatnak.
2. Esetleg az új vezérigazgató megválasztása az alapszabályok 31 §-a értelmében.

Az igazgatóságnak 1915. november 30-án megtartott üléséből.

Az igazgatóság.